

ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΜΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΟΙ ΕΘΝΟΦΥΛΑΚΕΣ

Η Έθνοφυλακή και εί εμφύλιοι σπαραγμει. Ο Πάντες Κερωναίες. Το Παρασχικό θεύριο των έθνοφυλακών. Ο Χαριλαος Τρικούπης έθνοφυλαξ. Πετσέλης και Δραγεύμης. Η μυσεμαχία δυο έθνοφυλακών. Μία κυμαδία του Αγγέλου Βλάχου. Ένας λεζαγγές των έθνοφυλακών στη Σάκκανδρα και το παθητικό του. Οι τελευταίοι έθνοφυλακες. Η Έθνοφυλακή στη Γαλλία και Αγγλία. Οι φρασίστες του Μουσσελίνι, κ.τ.λ.

Τη άνωμαλα οθωνικά χρόνια μεγάλο όρθιο ήταν η περιήγηση Εθνοφυλακής, πού άποτελεί μια ένδιαιρέσιμη σειλίδα της στρατιωτικής μας ιστορίας. Η Έθνοφυλακή συνενφόρτηση στα 1843 και απέτελεση από πολίτες με υψηλήμετρα προσόντα, ήταν από το 20 έως 50 έτών, απτηλλαγμένους στρατιωτικής θητείας, υποχρεωμένους διώρος να προσέρχονται στους στρατούς κάθε Κυριακή, να γυμνάζονται, και ένανάγκης — σε περιστάσεις έμμελων ταραχών — ν' αποτελούν σώματα ασφαλείας της Κράτους,

Οι έθνοφυλακες ήταν προστούσαν πάντοτε γονιδιώματα. Ή έργαντος της έλεγον. "Άλια ο Διμαροζός ένωνται ή αποτέλεσαν σειράς ή έγιναν στη Δημοσιότητα. Ή έπιπλον, επιτοπίων, βιοροι, τεχνίτες κλπ. — Διάφορα τις δουλειές τους και ηγεμόνες στη Δημοσιότητα να πάρουν τα δύτια και ν' αποτελέσουν περιπολίες, βρηφόντες τις στρατιωτικές άρχες. Ή έργαντος της Έθνοφυλακής ήταν πάντοτε γονιδιώματα. Ή έργαντος διμοτικών και άξιωματων της ίδιας της Βασιλείου. "Ολοντας, οι κατατερφοι διώρος και οι έπιπλον έβγαιναν με επιλογές, από τους ίδιους τους έθνοφυλακές, για μία τετρατάξια. Στα 1862 ήταν τα γάματα Εθνοφυλακών των διμων Αθηνών και Πειραιών ήταν προστάσιαν και απέτελεση της «Φ αι ι α γ α ι» των Α' ή η ν' ν» με διοικητή τον περιφέρωμα έπαναστάτη άντισταγματάρχη Πάντα Κορωναίο.

Ιστορίας συγγραφεών της έποχης γράφει οι «εξ Έθνοφυλακή ένθρησ τό το ομιδούλιον ένος πολιτικού προγράμματος. Έπειταν ήτι δι' αρχής ήταν έλινον ήταν τάθινη ζητήματα, τά θοια αποτελούν την Έλληνας ψηφή. Η συντάξη της είχε ταυταγμένη μόνιμος ίδειος και έπεδιώσεται απτά πάσης θυσίας. Ο ποιητας έγραψεν σχετικώς ποιημά, οι πολιτικοί ήνθες ήταν μακαρίτης Θρασύβουλος Ζαΐνης ήσεδιεν έφερειδα φέρουσαν τὸ τίτλον ε» Ή ο φύλακας της έποχης γράφει οι «εξ Έθνοφυλακή αβτή, μικρή το σχῆμα, ήλιγε στην έπικεφαλίδα της την ελκυσία ένδος έθνοφυλακών με το τοντέρι στην κέρδια. Ήταν το σώματο της Ίδεας. Επίσης ο Γεώργιος Παπάγος έγραψεν έναν έθνοφυλακών ποιημά, τον «Έθνοφυλακά», που τό έποντο διάπολον πάνη ή Έλλας. Στά 1885, δταν, έτη Θεοδ. Δηληγάντη, έγινε έπιστρετείος, οι έπιστρετοι προσήρχοντο με σημάνες και ταγμούδιστας τό ειδικήτηρι απτό. Οι Παπαγάκιοι στήγοι ήταν γοργότατοι και διότι «Υποιψήγος τῶν Στρατιωτικῶν Δημήτριος Μπότσαρης, δισιγνήτης τῶν στρατιωτικῶν πάμπατον στὸν Ελληνικὸν Στρατό, διετάξεις ήλει τὶς στρατιωτικὲς πατάντες νά τὸ πάντον στὶς τελετές.

Όταν συνεστήθη η Έθνοφυλακή, ήλιοι έτρεψαν να κατατάχθονται σ' αρτή. Η στολή των έθνοφυλακών ήταν πολὺ γραμμική: κόκκινο πηλίκιο με χρυσά σιφίτια, κόκκινες στελέσες, πλατείες στοις αμφοτες και στενές στη σηριφά, γκρέτες απτοτες και απέργον βαθυγάλαζα. Ήταν ένα πουφ και ώμα σύνολο. Σε έποιη πού ή γενική στρατολογία δεν ήτησε, και τα βάσισα της καρδιάνας δεν ήταν γνωστοί σε διοίους των Ελλήνες, ή κατατάξεις στην Έθνοφυλακή (πού ούτε στρατιωτικές απτηρότητες, ούτε μεγάλη πειθαρχία ήσερε) πουφέρει μια ειχαριστηρι σε κείνους πού ήθελαν να φάντανται και λιγάκι στρατιωτικό, όλα παραπόνην με στολή και ξίφος, δταν μάλιστα έγινοντα και βαθυμόδιοι. Ιδον ήνα τετράπτυχο απ' τὸ πούρια τον Παπάγον, που μάς δείχνει τη φιλαρδεσσα τῶν έθνοφυλακών:

Σὲ δαχτυλιδένια μέση
τὸ σταθι κ' ἔγω φωρο,
κ' ὅπος θέλο και μ' ἀρέσει
τὴν Πατρίδα μον φρονδ!

Και πραγματικώς. «Οπως ήθελαν και δ-

πως τοὺς ἀρεσε έφρουφονταν οι έθνοφυλακες την Πατρίδα. Και τὰ κορίτσια τοὺς έκαμπαρονταν, δταν περονίσαν.

* * *

Στὸν πρώτο τόμο τῶν «Απομνημονεύματων» τοῦ Χαρούλαν Τρικούπην έτάροζει ή πληροφορία διτού διεσπαρμένης στὸν Λευκόνιον, δτού έσπουδασε, κατεπάθη στην Έθνοφυλακή και έθεάθη στοὺς Αθηναϊκούς δύομοντος, έπειτα ζεράλης πεπιόνων. Άλλα και ἄλλοι πολιτοί ήνθες απόρρεσαν έθνοφυλακες. Ο Στενανός Δραγούμης, μάλιστα, είλε και τὸ βαθμὸν τοῦ ανθυπολογαρχού και ήταν πραστικιστών με τὸ Ναυτούλοντον μοδιον τον.

Τὴν ίδια έποιη έπιπερτούσαν στην Έθνοφυλακή Αθηνών και ο Αποιτοτέλης Πετσέλης — ού αρημονότης έκεινος Τέλης, ποδ πέπαντα ποδ διλγον πούλιστε έτον στὸ Πτολομούειον. Ήταν ο διωμότερος και ζηρόπτερος ἀπό τὼς σηναδέικουσ τον, και ή ζηρόπτερος του αρτή έδοκε άρρωμα ιατρού έπιπεριδον μεταξύ απού τον τὸ Στεν. Δραγούμην. Τὸ έπιπονταν κατέλιπε σε μονοματίο με σταθι. Ο Πετσέλης έπιαμπάτισ τὸ Δραγούμην στὸ μαγούλιον και τὸ σπιάδι τον ήταν παρι τον τὸ ζωή. Έν τούτοις, ο άριμνητος πολιτούς τὸ έπερε με θερηφάνεια.

Μετα τὴ μηνομάχια, οι δύο έθνοφυλακες είλαν γινει οι καλέπτοντας τον ζωή.

* * *

Αργότερα, η Έθνοφυλακή μενοστήθη, με διοικητή τὸν άγιονταν παγκαρπαγίαν Χρήστο Βοζάντιο, χιονίς μονος νά έχη επεινή τὴν αγίην και τὸ γατικήν της θυμονίας έποιηζε.

Κατά τὸ Ρωσοποντικού Πόλεμο, σὲ ηρευοντα πόλεις τῆς Έλλάδας, έγινε προστάθειαν ν' αναβιωστούσ απειρούς απούς, αποτάπετρος μή ούπης ούπης άξιωματοι, κροτοδίαν με καμάρι τὰ σπαθια τους έπαντα στὰ πεζοδόμα και έδειχναν τὰς ζουσές τους στα πατέλες. Οι τάκτοι αιτάν έδιναν άρρωμα σε διάφορα πομποταγματικούς έπιπεριδα. Ο Αγγελος Βλάχος έγραψεν και διλόγηη πομποταγματικούς με τον τίτλο «Ο Λοχαγός τῶν Έθνοφυλάκων». Ο Σοφοκλής Καρύδης με τὸ σπανικό «Φόβος» τον έπαντρισαν πολλές φροντες τὴ ματαδοσία τους.

Τὸ ζαραπτησιτούρο μοις άνεδοτο περι έθνοφυλακών τὸ δημόταν διατάγματος έπεινοντας οι Σαζανθών ήταν απούντον οι Σαζανθών ήταν απούντον νά σπανιζουν τὰ πάντας, άκομη και τὸ διαντον.

Σὲ δια, άκομη και στα σοβαρότερα, βρισκοντας τον καρκιδό σποιού και τὸ βγάζοντα στην έπιπάνεια... Κάποτε λοιπόν, πού ή μόδα τῆς Έθνοφυλακής ήταν στὴν πρώια της, φανερόθηκε ένας γνωστός Σαζανθών τοπος, πού είχε φθεί από τὰς Πάτρας, με στολή άξιωματοι τῶν Έθνοφυλάκων, στολή νεότητη, χρυσοποτάστη, τὴν δοτάν έφερεν με πούζα και μεγαλοπέτεια στην πατέλη Μετ Μαίνι !

Ένας λοιπόν από τοὺς ρωματαζήδες Σαζανθών, πεύρωμα για τὶς αιταρζήδες Σαζανθών, τὸν τὸν σπαταλέας της Σαζανθών, πού είχε φθεί από τὰς Πάτρας, με στολή άξιωματοι τῶν Έθνοφυλάκων, στολή νεότητη, χρυσοποτάστη, τὴν δοτάν έφερεν με πούζα και μεγαλοπέτεια στην πατέλη Μετ Μαίνι !

— Ναί έτιμα στρατηγός, Είμαι λοχαγός τῆς Έθνοφυλακῆς Πατρών.

— Της Έθνοφυλακῆς! Λοχαγός, πά νά πη... Αρέντη, με αφένεις νά πάσσο τὸ σπαλί σου;

— Ελεύθερα, απάντησε στρατηγός ο Ιωακαγός.

— Μ' άφινες νά πάσσο και τὶς ώρατες σπαλέτες σου;

— Πιστετες, παιδί μου.

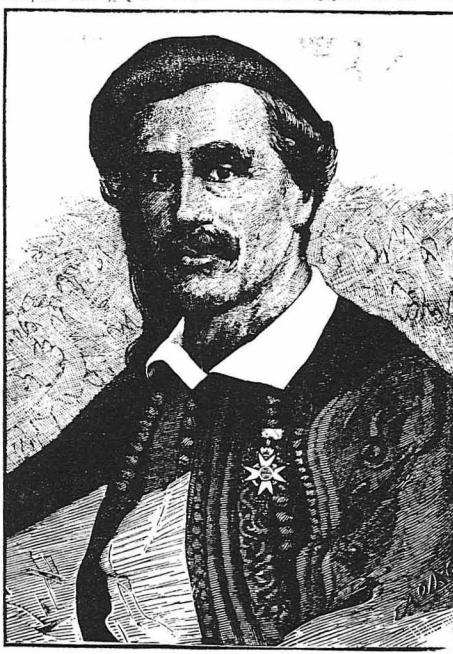
— Μ' άφινες και τὸ καπέλο σου;

— Γιατί όχι.

Αφού ο πονηρός Σαζανθών έχασεψ με πούζα άδροττητα και κομκη προσοχή τὰ λαμπτοποιητα εξατημάτα τῆς στολῆς, ένωτταζε τὸ λοχαγό τῶν Έθνοφυλάκων κατάματα και τὸν είπε:

— Αφέντη, μήν ξεχάστης νά μας έφθης και τὸ καρναβάλι !

Κόσκαλο ο λοχαγός τῶν Έθνοφυλάκων. Και δτη ήταν στὴν πλατεία κ' έγελα-

Γεωργιος Παρασχος, δ θυμητης της Έθνοφυλακης

Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΜΙΑ ΦΤΩΧΗ ΨΥΧΗ!...

(Διάκοπος: Μια φτωχική καμαρούλα, πού δεσπόζει ἀπ' την καθαριότητα, στο πέντο πάτωμα ἐνός φτωχού αποικιού, μαζί λαίκης συνοικίας.)

ΕΚΕΙΝΗ: (Μοδιστρα είκοσι χρονών, με μαύρα ἄποφθα μαλλιά, λαμπρά ματά και όχρο, γλυκύτατο πρόσωπο, κάθεται και διαβάζει τον βιβλίο...) ΕΚΕΙΝΟΣ: (Τριαντάρης, πλούσιωτας, διάστοκης, νινούντος κοντινό.)

ΑΟΥ·Ι·ΖΑ.—Ακούω νά γιτάρε τό κορδονίν... Αντώς θάνατο! Τι γιατί τι ζωντ... (Διακόπτει τὸ διάβασμα.)

ΛΙΟΝΕΑ (μπαίνοντας).—Καλωμέρα, αγαπητή μου. Σου είζω υποσχέθη πόσις θάρρωσιν και ἐννού νά τηφά τις ιπτασέσις μου...

ΑΟΥ·Ι·ΖΑ.—Και νάνερες πόσις οε περιμέναν.. "Ελα, φιλησό μου τώρα τὸ χέριo..."

ΛΙΟΝΕΑ.—Στὸ κέρι φιλοῦν τις μαρκησίες. Έσένα θά σε φιλήσω ἔδος, σιδ' στομα...

ΑΟΥ·Ι·ΖΑ.—Αρχει, ἀρχει... "Ω Θεέ μου!... "Ο Λιονέλ, στὸ πέμπτο πάτωμο!... Νό τὸ ποτένων!..."

ΛΙΟΝΕΑ.—Αρχει μοι βλέπεις...

ΑΟΥ·Ι·ΖΑ.—Αντότον τόφου πρέπει νά φάμε. "Επειτα τὰ λένε καΐτερο...

ΛΙΟΝΕΑ.—Έγω δὲν ήρθα ἔδος γιατί νά φάμ. "Ήρθα γιατί νά σε εὐχαριστήσω...

ΑΟΥ·Ι·ΖΑ.—"Αγ, είνε ἀλήθεια πώς μ' ἀγαπᾶς; Είνε ἀλήθεια πώς ἀμάτας ἔνα κορίτσι πού δὲν ἔχει νά σον δῶρη τίποτε ἀλλο ἀπ' τὴν κακιά τον!..."

ΛΙΟΝΕΑ.—Τὸ θεωρῷ περιττὸ νά σον δροσιστῶ...

ΑΟΥ·Ι·ΖΑ.—Θημάσα πότε συναντήθηραμε γιαν πορτή φορά; Γύριζα, θημάσαι, κοινωνικήν ἔκεινο τὸ βράδυν ἀτ' τῇ δουνέια μου κ' εἰς τὴν κεδρίσει σ' ἔνα πάγκο τῆς δεντροποιίαζι... Πέρασες καὶ με κόπ-

σαν μὲ τὴν καρδιά τους, κοινούλογόσταν ἔπειτα παντοῦ τὸ νόστιο ἀνένδοτο.

Πολλὰ χρόνια μετά τὴν διάλυσιν τῆς Ἐθνοφύλακής, οἱ τελευταῖοι ἔθνοψίλακες, φροντίζεται τῇ στολῇ τους, φρουρούσαν στὶς ἡμέραις τῶν ἔλεγχων —ή δοπεῖς διαρροώνας τόπεις μέρες— τὰ ἐπιλογικὰ τιμῆτα. "Ἐνας ἀτ' αὐτῶν ήταν καὶ ὁ θημόσοφος ἔκεινος Τέλιος Πεταλῆς μὲ τὶς τεράπτιτες μοιπάτακες καὶ τὴν ἀεθέτηκη κομφοτασία.

* * *

"Ἄπο τὶς ἔθνοψίλακες ἄλλων κρατῶν ἀξιωματεῖσθαι είνε ἡ συσταθεῖσα κατὰ τὴν Γαλλικὴ Ἐπανάστασι στὰ 1789, στο Παρίσι, μὲ δραγμοτῆς τὸ διάσπιο Λαφαγέτ. Στὰ 1790 ἐπετεῖται στὴ δῆλη τὴν Γαλλία. Στὰ 1814 ἡ Γαλλικὴ Ἐθνοφύλακὴ ἔλαβε μέρος στὴν ἀπόκροντὴ τῆς εἰσοδοῦ ἔθνοψίλων στρατευμάτων στὴν Γαλλία. Εἴτε Βοησάρων δόμος ἔχαστο τὸ δικαίουμα νά ἐλέγχει τὸς ἀξιωματούσιος τῆς Καπτοργήνητ στὰ 1872. Ή δική μαζί Ἐθνοφύλακὴ πατηριόθητ στὰ 1879, διατρέμασθε καὶ γεννήθη στρατοπόλεια.

Στὴν Ἀγγλία, τὴν ἐποχὴν πού δὲ Μέγας Ναύαρεον ἐφρεδεῖται νά κάνῃ ἀτόβασι, οἱ Ἀγγλοὶ πολίται ώργανούθησαν σὲ φανατικὸς ἔθνοψίλακες. Κατὰ τὸν πεινατικὸν πόλεμο, τὸν Παρακόμο, μεριάσα σῶματα τοῦ ἐστιερεικοῦ, ποὺ είχαν ἐθελούντας ἢ ἀνδρεῖς ἀνυάνων γύρια στρατιωτικὴ ὑπηρεσία, ἀπετέλεσαν ἔνα εἶδος Ἐθνοψίλακής. Ἐπόπει τὴν Ἀγγλία, κατά τὴν μεγάλην ἀπεργία τοῦ 1921, οἱ πολίται, ποὺ ἀνέλαβαν νά τηρήσουν τὴν τάξιν, ὀνομάστηκαν ἔθνοψίλακες.

Ἐπὶ τὸ μοντέρνο παράδειγμα ἔθνοψίλακής είνε οἱ φασιστές τοῦ κ. Μούσοπολην, οἱ περιόρμων μελέτην ογκού τον εις την εις. "Οργανώθησαν στὰς ἀρχὰς τοῦ 1924, ἔθαδον καὶ κατέλαβαν τὴν Ρόμη, δηλ., τὴν ἔσωσιά, κ' ἔπειτα μὲ Β. Διάταγμα τῆς 1ης Οκτωβρίου 1924 ἀπετέλεσαν μέρος τοῦ Ἰταλικοῦ στρατοῦ.

ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΔΟΥΜΑ (ΥΙΟΥ)

ταξε... "Η καρδιά μου πήγε νά πετάξῃ... 'Ανταυτοροθήτηρα στὸ βλέμμα σου... Η ίσης τότε ἀπὸ ἔναν ἀνθοτόλην ἔνα μάτι τοῦ Ιουλίου, γύρισε πάσι, μοῦ τάροφίτες μὲνα γιατί της...

ΛΙΟΝΕΑ.—Τίγη ἀλη μέρα...

ΑΟΥ·Ι·ΖΑ.—Τὴν ἀλη μέρη συναντηθῆσαν στὸ ίδιο μέρος καὶ πάσια πορεύεται... Απέτο δέντης πολλές βραδιές...

ΛΙΟΝΕΑ.—Λεπάδη μου, ποτὲ! Μή με στενοχωρίης δίνεις, μὲν μια παρηγορή, ἔνων μη φιλεύαδες σου ἔχοντας μετρόπουλα λίλους...

ΑΙΟΥ·Ι·ΖΑ.—Αρχοτες πάλι τις αἰσθητολογίες. Πρέπει να παραβεχτῆς δινος δι τὸν αὐτὸν τὸ πάδον σου ἀπό τὸ πάδον της σαμπάνης...

ΛΙΟΝΕΑ.—Λεπάδη μου, παντετα πάλις διάφορα φυματικά μεθοτροφήματα, παδί μου... Απέτα στρηθήσω λέγοντα, ἀλλά δέν γίνοντα...

ΑΟΥ·Ι·ΖΑ.—Ἄρτον ίσως νά συμβάνη μὲ τὶς ἄλλες. "Έγω δέν μα προέρω νά ἀνένθησε." Ξεψι μασθένεις τῆς καρδιάς, πολὺ μὲ σκοτώστω. Μοῦ τόχει πει κι' ὁ γιατρός. "Οταν λοιπόν μὲ βαρεθῆς, έχεις τὸ μέσον νά με στελλήσει στὸν ἄλλο πόσιο...

ΛΙΟΝΕΑ.—(μορφαζεῖ). "Ω!...

ΑΟΥ·Ι·ΖΑ.—Δέν με πιστεύεις;

ΛΙΟΝΕΑ.—Λεπάδη μά, ξέρεις γιατί θυματεῖς διόδο;

ΑΟΥ·Ι·ΖΑ.—Γιατί νά μ' εὐχαριστήσης;

ΛΙΟΝΕΑ.—Λεπάδη μά, άντο μονάχα.

ΑΟΥ·Ι·ΖΑ.—"Έγω δέν με πιστεύεις;

ΛΙΟΝΕΑ.—Λεπάδη μά, ξέρεις γιατί θυματεῖς διάρρεοστο...

ΑΟΥ·Ι·ΖΑ.—"Ω, Θεέ μου! Μήρος δέν μ' ἀγαπᾶς πειά; Μήρος πρόκειται νά μ' απόλησης;

ΛΙΟΝΕΑ.—Καὶ ναι κοι δησι!

ΑΟΥ·Ι·ΖΑ.—Δέν είν' αὐτόν μονάχα.

ΛΙΟΝΕΑ.—"Έγω νά σου ἀνάγγειλω κάπι διαρρεόστο...

ΑΟΥ·Ι·ΖΑ.—"Ω, Θεέ μου! Μήρος δέν μ' ἀγαπᾶς πειά; Μήρος πρόκειται νά μ' απόλησης;

ΛΙΟΝΕΑ.—"Οκι ναι είν' αὐτόν μονάχα!

ΑΟΥ·Ι·ΖΑ.—"Αλήθεια!... Καὶ πότε παντρεύεται;

ΛΙΟΝΕΑ.—"Την ἔργουμεν λεπτέρα.

ΑΟΥ·Ι·ΖΑ.—Την Δεπτερά; Τότε...

ΛΙΟΝΕΑ.—"Έγροσται...

ΑΟΥ·Ι·ΖΑ.—"Από πάτε;

ΛΙΟΝΕΑ.—Μή διδουλώμα ποιν νά γνωμοτοῦμε,

ΑΟΥ·Ι·ΖΑ.—"Α, Λιονέλ... Λιονέλ!... Μή σκότωσες...

(Αναστενάζει βαθύτατα. Μὲ ἔνα κίνημα ἀπελπιστικό πάνει τὸ κεφάλι της καὶ πέφτει...

ΛΙΟΝΕΑ.—"Αλήθεια!... Καὶ πότε παντρεύεται;

ΑΙΟΥ·Ι·ΖΑ.—"Λεπάδηα!... Αλήθεια!...

ΛΙΟΝΕΑ.—"Είναισται...

ΑΟΥ·Ι·ΖΑ.—"Από πάτε;

ΛΙΟΝΕΑ.—Μή διδουλώμα ποιν νά γνωμοτοῦμε,

ΑΟΥ·Ι·ΖΑ.—"Α, Λιονέλ... Λιονέλ!... Μή σκότωσες...

(Αναστενάζει βαθύτατα της).

ΛΙΟΝΕΑ.—"Τον κυττάει κατάπληκτος καὶ βλέπει ἔσαφρα μιὰ κηκηδά αίματος στὴν ἄσφορη τῶν κειλιῶν της.

ΑΟΥ·Ι·ΖΑ.—"Ανοίκα... Λοινέλα!... Τί επάθεις, παδί μου;

ΛΙΟΝΕΑ.—"Σοῦ τὸ είλα πει πόσι ἀγαπᾶς ποινά;

ΑΙΟΥ·Ι·ΖΑ.—"Είλα, δός μου τὸ χέρι σου νά σ' αποζητείσω... Ή γίγνεται τόποια...

ΛΙΟΝΕΑ.—"Είναισται...

ΑΟΥ·Ι·ΖΑ.—"Είναισται...

ΛΙΟΝΕΑ.—"Είναισται...

ΑΙΟΥ·Ι·ΖΑ.—"Είναισται...

ΛΙ